

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือ วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีจัดกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกสองกลุ่ม ตามกฎกระทรวงฯ ข้อ 1 และ ข้อ 2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ให้มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คน ขึ้นไป ให้มีคณะกรรมการจำนวน 15 คน รวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 312 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งหมด 3,102 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเกรจซีและมอร์แกน แล้วนำมาเทียบสัดส่วนได้ ดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด 3,102 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 342 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนเกิน 300 คน จำนวน 49 โรงเรียน
คณะกรรมการสถานศึกษา 735 คน เทียบสัดส่วนได้ 81 คน

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน จำนวน 263 โรงเรียน
คณะกรรมการสถานศึกษา 2,367 คน เทียบสัดส่วนได้ 261 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

- 3.2.1 การบริหารงานวิชาการ
- 3.2.2 การบริหารงบประมาณ
- 3.2.3 การบริหารงานบุคคล
- 3.2.4 การบริหารทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่เปิดสอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามหลักการแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของ ลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 53 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อทราบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended questionnaire)

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา หลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลงานหลายท่าน เช่น บุญชม ศรีสะอาด (2545)

เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2548), ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545) ออกศึกค์ ชาเกม. (2548)
 หลักการจัดการศึกษายุคใหม่ ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2549 : 24-30) เป็นต้น เพื่อ
 ใช้เป็นกรอบในการ ศึกษาครั้งนี้

2. นำหลักการและแนวคิดจากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอ
 คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะ
 ในการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหาร
 จัดการศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ความถูกต้อง
 ความเหมาะสม เพื่อนำข้อเสนอแนะไปแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย

3.1 นายนิคม ชมพูหลง (กศ.ม.เทคโนโลยี) ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ให้คำแนะนำด้านเนื้อหา หลักบริหาร ฯลฯ

3.2 นางมยุรี ปาละอินทร์ (ศศ.ม.ไทยคดีศึกษา) ครูชำนาญการ โรงเรียนบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ให้คำแนะนำด้านภาษา รูปแบบ เนื้อหาต่าง ๆ ฯลฯ

3.3 นายภาณุวิษณุ แสนคำภา (กศ.ม. ฟิสิกส์) ครูชำนาญการ โรงเรียนบรบือ
 จังหวัด มหาสารคาม ให้คำแนะนำ ด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (try out) กับ
 ประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 46 คน แล้วนำผลการตอบแบบ
 สอบถามมาคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
 (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวม
 ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

5. จัดทำเอกสารฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อ
 แนะนำตัวและขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
 เขต 1 ในการแนะนำตัวผู้วิจัยและออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ถึงผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนคือ 342 ฉบับ โดยนำส่งและรับคืนด้วยตนเอง ณ โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดระยะเวลาใน 1 เดือน

4. รวบรวม ตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลต่อไป หากมีฉบับที่ไม่สมบูรณ์ ก็ดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่หลากหลายจนกว่าจะได้ข้อมูลสมบูรณ์ หรือหากได้จำนวนคืนมาไม่ครบ ก็จะดำเนินการหาข้อมูลเพิ่มเติมจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5. รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล แยกเป็นกลุ่มตามความคิดเห็น ที่รวบรวมมาทั้งหมด

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

1. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วแยกเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษาคือ ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 กับ ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับช่วงชั้น โดยหาค่าร้อยละ

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ต ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. นำคะแนนที่ตรวจแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนแยกตามระดับช่วงชั้นที่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ

เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 - 5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบ F-test

6. นำข้อมูลที่ได้จากการเสนอแนะตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ตามขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนได้คำตอบที่ชัดเจนตามขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา และเขียนรายงานการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับทดสอบและหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม ได้แก่

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

$$\alpha = \frac{K}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X}{A} \times 100$$

เมื่อ X แทน ความถี่ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูล

A แทน จำนวนเต็มของข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

$$SD = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ F-test

3.1 F-test (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามหลักการแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับชั้นที่แตกต่างกัน

3.2 F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe') เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม